

Hegedűs Lajos Hunor

ŐSLÉNYEK

„Nafijam. Mán még is jöttél”, fogadta az öreg, amikor a lóval beért a tanyára. „Engedelmes vót a vín jószág?”

„Ez? Hát, nem nagyon akart menni – kellett neki a biztatgatás –, csak itt indult mán még a vígin, ahogy légurultunk a gátrúl, gondolom, kezdte gyanítani, hogy hazafele van a mēnet. Onnan vót kedve szaladni.”

„Igaz-e? Biztatgatni kellett? Heeje”, paskolgatta a lovat az öreg. „Jó’ van. Kifoglak, osz’ kapol ēnni-inni. Ne fíljél, fijam, megszokik ez majd tígēd, oszt majd hallgatni fog tērād is.”

Nem várom én azt itt ki, gondolta a gyerek.

Az öreg a gát tetején kiszúrta a turistafiút és a turistalányt.

„Hát ezek még mit kolombolnak ottan”, ráncolta a homlokát. „Nem kérdēzēd még túllük, fijam?”

„Ha gondolja...”, indult meg a gyerek. „Mondjuk én mán odafēnn összeakadtam vērük, az elébb.”

„Kérdēzd még, nem-ē napraforgófōdet keresnek, oszt ha asz’ mongyák, igēn, mondd még nekik, hogy errefele olyan nincsen. Mēnjenek el amarra, Tilalmos felé, vagy akar-merre, csak innen minél messzebb lēgyēn.”

A gyerek menetbōl kérdezett vissza:

„Mír azt keresnének?”

„Hunnan tudod, hogy nem-ē valami mīhíszēk? Azok keresik a napraforgófōdet, de nekēm ide nem fog kaptárt lērakosgatni sēnki, mert ēnnēkēm itt nem fognak dongók zūmmōgni mindēnhun. Küldd el űket, nem bánom, merre, de minél messzebb, annál jobb.”

„Jólvan. Értēm.”

A gyerek úgy gázolt át a gát oldalát benōvō acat- és szamártōvistengeren, mintha neki az semmi lenne: könnyedēn, mint a macska, két szōkkenéssel már fenn is volt a tetején. Űgy tett, mintha űgyet sem vetne rájuk, mintha a gát túloldalán lenne valami rettentō fontos dolga, a folyóparton, mondjuk: nem akarta elkapkodni, hogy leszólítsa űket.

A lány ellenben utánaszōlt.

„Egy pillanat! Elnézést...”

A gyerek megfordult, nem szōlt, vārt. Nem nézett a szemükbe. Inkābb a lábukat vizslatta.

„Itt lakik, ezen a tanyán?”, kérdezte a lány.

Egy pillanatra, reflexszerően mégiscsak rájuk rebbentette a tekintetét. Így meglátta, hogy méregeti űt a másik fiú, pedig ehhez egyenest bele kell hunyorognia a tūzō napba, az arca grimaszba torzul, ahogy a napba hunyorog, mégis, leplezetlenül csak űt méregeti.

„Itt. Nem kell ēngēmet magāzni”, morogta alig érthetō, rekedt hangon a gyerek, és már űjra csak a lábakra fōkuszált. „Nem vagyok én annyira még öreg.” A fiulábak oda-

lépnek a lánylábak mellé, ezt látta, a lány mezítláb van, saruit a kezében viszi, mezítláb volt, és a saruit a kezében vitte már akkor is, amikor a szekérral elporoszkált mellettük a gáton fentebb, aminek lehet már egy órája is, nem úgy, mint a fiúja, annak a lábán divatos túraszandál van, de gyártottak neki olyan talpat, hogy egy lovat is elbírna, ezt toppantja oda a lány törékeny mezítlába mellé, birtoklón, a lány kicsit dől is a fiú felé, de csak a lábszára, a talpa nem mozdul, a jobb egy kicsit elválík az úttól, amerre a fiú húzza, de a balon a nagylábujj a földnek feszül, és megfeszül egy ín a bokacsont fölött, vagyis a lány ellenáll a húzásnak, a fiú a kezénél fogva akarja húzni, gyere, menjünk tovább, majd lesz vizünk akárhol is, de tényleg ezt már csak hozzágondolja, hisz ő csak annyit lát, amennyit a lábak eljátszanak, és nem többet, s aszerint a lány megmakacsolja magát, igazából a fiú is csak egy pillanatig próbálkozott, mert amikor érzékelt az ellenállást, már inkább engedett –

„Csak egy kis vizet szeretnék kérni”, mondta a lány. „Ha lehet.”

Kényszeresen a fiú lábára tapad a szeme, pedig bámulhatná a lányét is, ha már úgy döntött, lábaknál magasabbra nem hajlandó a tekintetét emelni, de azon igazából nincs mit nézni, fekete a kosztól, mint az üszög, a fiúja bezzeg, ki tudja, milyen messziről és igazából honnan jönnek ezek, el bírt lépkedni úgy idáig, hogy a lába, mintha most szállt volna ki a kádból, még a por se kavardik azok körül a lovakat is elbíró szandáltalpak körül, mintha tojásokon lépkedne, úgy megy, pedig meg kell hagyni, erő, az duzzad ezekben a lábokban, sportba erősödött, nem dologba, ahogy az öreg Dzsón Véjn mondaná, még a lábujjai is mind csupa egészséges tömör hús, ez nem olyan napégette, sovány gyerekláb, mint az övé –

Már ilyen fiatalon belenőtt, behútosodott a neki szabott térbe, úgy, ahogy én sose fogok, gondolta. Minden porcikája hirdeti, hogy neki sikerült az élet. Nekem ilyen csajom se lesz, sose. A dolgok jelen aktuális állása szerint meg főleg.

Mert tegyük hozzá, hogy ezt a lányt bizony ő szívszakasztóan gyönyörűnek látta.

„Léhet”, morogta. „Persze. Hogyne lehetne. Fúrott kutunk van, ha megfelel.” És hogy minden további kérdésnek elejét vegye, már lódult is vissza a tanya felé, annyit még látott, hogy a lány villám mozdulattal lekapja a hátizsákját, a sebtiben előkotort két üres ásványvizes palackot azonban már csak a gyerek hátának mutathatta.

„Hé”, szolt utána a lány. „Elnézést! Én úgy értettem...”, és széttárt karral, kezében a pillepalackokkal, csak nézett a gyerek után, aztán így a fiúja felé fordult, hogy na mondd meg, ezek tényleg micsoda népek, de a fiú csak bevágta az énmegmondtam fintort, meg hogy most mi van.

Persze, gondolta a gyerek. Még majd én is hozom fel nektek a vizet. Gyertek csak le érte ti. Már csak mert arra még külön is kíváncsi vagyok, hogy gyalogoltok át az aszotton.

Vissza se kellett néznie, hallhatta, a lány elszántan már meg is indult utána, és sziszegve kapkodja, mert szúrja a lábát az „aszott”. És hallotta, de meg egy cseppet sem lepte, ahogy a fiúja utána szól:

„Én asszem, megvárlak itt fenn.”

„Ne csináld már! Hagynál odamenni egyedül?”

„Miért, neked oda kell menni?”

„Adnak vizet, kibírod! Aú, de szúr ez a dudva. Au, au.”

„És a zsákok?”

„Jaj, nézz már körbe, lop itt valaki szerinted? Gyere már... Na! Tedd már le, és hagyd ott, és gyere!”

Na jól van, sziszegve, dühöngve, de legázolt a fiú is a tövis borította gátoldalon.

My life is falling to pieces, énekelte a gyerek, és zsebre dugott kézzel ballagott a tanyaépülethez. *Somebody put me together...*

„Na mi kell nekik? Megkérdezted, fiam?”

„Nem kérdeztem, mondták. Nem kell nekik semmi. Víz akarnak.”

„Víz? Inni?”

„Inni, inni, mi másír. Víz, inni.”

„Na, jóvan. Akkor hídd be őket.”

„Jönnek azok.”

„A házba, te! Űtesd lè űket odabe a lócára.”

„Intézze inkább ezt Miklós bátyám. Én meg majd megyek vízír”, és a gyerek már vette is a kannát.

„Na!”, ment utána az öreg. „Mi van? Én azt hittem, te szeretsz az ilyenfélékkel barátkozni.”

A gyerek húzta a vizet. Öt-hat rántással tele lett a kanna.

„Barátkozzon velük Miklós bátyám.”

„Mi bajod van mán, te.”

„Nem akarok spanolni velük, oszt kíz. Mënjën, tartsa szóval űket, ha gondolja. Én majd itt ellészék. Sodrok egy széget addig.”

„Na fiam, tè tudod. Sodorjál.”

„Tök jó ez a tanya”, lelkendezett a lány, és csak álmélkodott erre-arra.

„Na, én nem lagnék itt hosszú távon”, vélekedett a fiú.

„Nézd, kismalacok, de aranyosak! És csak így futkorásznak szabadon, amerre látnak, hihetetlen!”

„Nyóchetesék”, jött elő az öreg. „Ugyi hogy szípek? Nem zárom be űket, hadd dúrkálják itt a földet, ee’vannak vele. Na. Űdvözlöm magukat. Víggh Miklós vagyok. Hát, a kezem az egy kicsit most nem tiszta.”

„Ugyan, ez természetes”, sietett megnyugtatni a fiú, és kezét is szorított vele, csak a nevét, azt felejtette el megmondani.

„Hát ez a sok szárnyas állat? Nem szöknek el?”, érdeklődött a lány.

„Nem. Nem is tunnának. Különbën még huva, minek. Hát itt a legjobb nekik: ha el is mëgy messzebb, akkor is visszajön este. Ezeknek is csak ugyanúgy otthon az otthon, mint az embërnek.”

Előkerült a gyerek. „Miklós bátyám, hun a kutya? Gondoltam, mëgkötöm, míg ezek itt vannak.”

„Hun lenne, hun lenne, hülyegyerek”, mérgesedett meg hirtelen az öreg. „Előled elszaladt!, mán amikor látta, hogy jössz a szekérrel! Bánhatnál véle egy kicsit jobban, hogy ne filjën túled annyira!”

A gyerek csak vállat vont. „Ëgy gonddal kevesebb”, és eltűnt újra a tanyaépület mögött.

„Jöjjenek be, üljenek lè, itt bent jó hűvös van”, invitálta az öreg a fiút meg a lányt. „Mingyán hozza a gyerek a vizet. Mëgkínálni csak egy kis pájinkával tudom magukat...”

„Á, köszönjük, inkább azt most nem kérünk ebben a nagy melegben”, mondta a fiú.

No, nem baj. Kínálás megvolt, az öreg zökkenő nélkül beszélt tovább: „Ez a kutya, ez, mondom, bárkit szítszéd, csak próbáljon mëg erre jönni. Kuvasz. Íletveszélyës!, így, ahogy mondom. Csak ettül a hülye kölyöktül fil, mint a tűztül. Most is ee’szaladt, de

nem mindig szokott, csak most nem tudom, mír, hogy mit érzett még, el nem tudom képzelni.”

„De miért fél annyira a fiútól, mindig veri?” kérdezte a lány.

„Nem. Nem veri. Höhő, há' megfogni sē tudja e, nemhogy megverni! Csak tudja, égvyszér, még tavaly, idejött a tanyára, úgy ősz fele, a gyerek. Akkor még nem dógozott itt nálam, csak mit tudom én, az apja ideküldte náha ezír-azír. Oszt ez a kutya, Ávó, így híjjuk, mer' hogy vattalni lehetne véle, olyan hamis, oszt ez ír elnevezték Ávónak ezek a marhák, szóval, elég az hozzá, hogy jó hamis vót mán akkor is, de igazából kölyök vót még, oszt nekiment a Sanyinak. Ennek, ni, ennek a nagy hülye kölyöknek. Mégtámadta. Még is kapta a kezit, me' ipp vót benne valami zsíros kényír vagy mi, oszt ez a körtegóráló csak káromkodik égyet, oszt úgy félrúgta, hogy a kutya nekirepült a szekérrúdnak így, megpördült rajta, a rúdon, oszt így égy hang né'kül csak lēnyekkent a földre. Na, mondom, gyerek, tē oszt most lērendēzted ezt a kutyát. Na, mondom, aszitem, lēs égy fasza kutyám, de hát nem haragudtam rá, csak a kutya mēnt neki, micsinájjak, na. De, mondom, ez ebbe a kutyába úgy megmaradt, ez az emléik, hogy hiába hogy még e neki mindēnek, ami íl és mozog, ettúl a gyerektúl azóta is mēnekül, mástúl nem!, csak útúle!, pedig most mán akkora, mint égy bornyú, hát most próbálná még bárki...”

„Öreg, hun a sodró”, jelent meg az ajtóban hirtelen a gyerek. „Kint nem lelēm sēhun, az anyját bassza még.”

„...félrúgni... Fēnn a pócon. A helyin.”

„Hogy a faszom az égbe belerakom, minek dugja el állandóan? Nekēm ez mindig kell, érti?, mindig, állandóan! Szērzēk mosmán valahun tēnyleg égy olyan gatját, aminek zsebe is van.”

„Jóvammán! Szērzēll! A fiataloknak bemutatkoztál mán égyáltalán? Gyere mán ide, oszt köszönjél nékik.”

„Mit gondol, fēnn a gáton mivel tóttöttük az időt?”

„Egyébként mi is elfelejtettünk bemutatkozni”, vakarta meg az állát a fiú, a lányra nézve. „En János vagyok. Ő meg a barátnóm, Böbe.”

„Jóvan. En még Alex vagyok. Szevasztok”, morogta a gyerek, és megbillentve az ujját a sildje mellett, kilépett a ház elé.

„Alex!”, kacagta el magát a lány. „Jaj! Bocsánat.”

„Mi mán még ez az Alex”, szólt utána az öreg. „Hé! Sanyi vagy tē, te!”

„Hát te meg? Min kacarászol?”, kérdezte a fiú a lányt.

„Nem akartam”, nevetett a lány. „Csak hirtelen olyan mulatságos volt, hogy mi vagyunk itt ilyen parasztnevekkel, hogy Jancsi meg Böbe, és erre a srác meg bemondja: Alex.”

„János”, vette elő a szigorú nézést a fiú. „A Jancsik egy másik asztalnál ülnek.”

„Még kell az asszonyt rendszabályozni, nem ám hogy mindēnt csak úgy öt-hat fele”, szólt közbe az öreg. „Házások mán amúgy?”

„Nem”, mondta a lány. „Mondta, hogy a barátnóm. Mármint én, őneki. Érdekes ez, hogy miközben a falu mindig a várost próbálja meg követni, de persze mindig két lépéssel lemaradva...”

„Vagy inkább négyel-öttem...”

„Kicsim, én a trendekről beszélek, hogy trendekben követi a falu a várost, nem hogy számszerűleg hány lépéssel, szóval míg a falu megy a város után, addig a város újra divatba hoz olyan dolgokat, amiken már a falu is régen túl van, és már a falunak se kell, érted, mire gondolok?, meg van fordulva már minden, itt van például ez, hogy a nevek,

most a városban lehet már olyan neveket hallani, mint régen falun, meg így van ez minden más...”

„Na jó, de a srácnak nem Alex a neve, hallottad.”

„De igazából nem is Sanyi, mert a bátyját híjják úgy”, szólta közbe az öreg. „Ennek itt valami különleges neve van, én még nem mondom, mi, mer’ nem híjja úgy senki. Mindenkinek csak úgy mondja neki, hogy Sanyi. E maradt rajta. A bátyja is Sanyi még ű is Sanyi.”

„Na jó”, mondta a lány. „De nem csak a nevek vannak. Van száz más példa, amit felhozhatnék, de akkor is úgy van, ahogy én mondom. Te figyi már, ez egy tök jó kutatási téma is lehetne akár! Gondolj bele, régen a városi gyerekek hogy irigykedtek a falusiakra, mert azok kedvükre hancúrozhattak a porban, fára mászhattak, az anyukájuk nem kapott szívbjajt, ha koszosak lettek, a városi gyerekeket meg még a széltől is óvták, és a falusiak azt mondták rájuk, hogy kifinomult, elpuhult, meg nem is igazi gyerekek, és még most is ezt mondják, pedig lassan már ez is teljesen fordítva van, mert most már falun is ott a tévé, az automata mosógép, most már a falusi anyukák is éppúgy túlzásba viszik a higiéniaát, mint a városiak, sőt, a város pont mostanában már eljutott oda, hogy rájött, hogy a gyereknek mégiscsak mozgás kell, a gyerek az igenis legyen koszos, mert az az egészséges, ésatöbbi ésatöbbi, tök jó, új kutatási témát találtam.”

„Hát, nem tudom”, mondta a fiú. „Biztos, hogy tényleg olyan új ez?”

„Hát ha nem, az meg azt jelenti, hogy nem mondtam hülyeséget, mert már másnak is eszébe jutott ugyanez.”

„Kicsim, több ezren vannak, akiknek már eszébe jutott ugyanez, elmondom. Többek között itt vagyok én, csak például én ezt úgy fogalmazom meg, hogy a néprajz tudománya is megérett már egy posztmodern paradigmaváltásra, nem tanulmányozhatunk örökké olyasmit, ami már lezárult, megmerevedett, mert egy idő után nincs már róla mi újat mondani, ez, ugye, logikus. Azt kell megnézni, hogy élnek most a parasztok, egyáltalán, újradefiniálni, mi a parasztság ma, a huszadik század végén, van-e még egyáltalán, ha van, képes-e még kultúrát teremteni vagy csak hordozni, átörökíteni, ha meg nincs már ilyen, akkor mi van helyette, mi váltotta fel, néprajz, már maga ez a név is egy oximoron, mert a mai népesség keresztmetszetét, ha vesszük, azt, ami par excellence a nép, amit ez a fogalom felölel, összegezve mind vertikálisan, mind horizontálisan...”

Az öreg ekkor felállt, komótosan kiballagott.

„Nem bírta”, mulatott a lány.

„Kiment? Őt nem kéne bántani.”

„Nem bántom.”

„Neki még mintha legalább lenne is valami stílusa. Hanem ez a srác... Hát ez teljesen... Alapvető túlélőösztönök meg egy-két dolog, amit itt a tanyán betanult és motorikusan alkalmaz, de ennyi. Teljesen animális szinten él.”

„De az előbbi okfejtésedet, bevallom, én se értettem teljesen, főleg, hogy a posztmodernert hogy hoztad be a képbe, azt hagyjuk meg inkább az én asztalomnak, jó, baba?”

„A posztmodernert? A te asztalodnak? Már miért? Az mindenben ott van, ha most beszélünk paradigmaváltásról, nem az a lényeg, hogy a szaktudomány mi, az mindenképpen csak posztmodern paradigmaváltás lehet.”

„De ez így akkor is olyan vicces: posztmodern néprajz –”

A gyerek a tanyaudvar közepén a kútkáván támaszkodott. Egyik kezében cigaretta, a másikban meg egy kilyukasztott libatojás, és hol a cigarettából szívott egy nagyot, hol meg a tojást húzta meg istenesen, és csak hunyorgott a napba.

„Na mi van, fíjam, min gondolkozol”, ment oda hozzá az öreg. „Az isten nem basz még, mán mégin ezt a kibaszott nyers tojást iszod?”

„Miklós bátyám. Mégégyeztünk, hogy nem tész úgy, mintha az apám lenne. Mer akkor mindégy, ha visszamégyék úhozzá. Érti: mer baszogatásba, ha kell, ú is elég jól ott van a szērén –”

„Mégégyeztünk. Akkor sē kéne inni a tojást. Beteg lészél tülle.”

„Itt vannak még?”

„Itt. Te, ide figyelj mán”, hajolt közelebb az öreg.

„Na.”

„Ezék elkezdtek valami tudományosságot beszólni. Én nem tudom, mit, de szērintem nem jót. Nem tudnál égy kicsit odafülni rájuk? Tē biztos értenéd, hogy mit mondanak, nekéd van kismillió iskolád.”

„Hun érdékél engēm, hagyjon mán. Szusszanjanak, ha mán idehívta úket, a maga birtoka, oszt mēnjenek isten hírvél, ha kiszuszogták magukat.”

„Ej, na mán! Arra gondoltam, hogy még kéne szívatni úket. Na! Bemész, kifineszēléd, hogy mirül beszólnek, oszt bekavarsz nekik valamit. Na? Hát csak tē is tudsz tán annyit, mint ezek, vagy nem? Hadd égye úket a fene! Na?”

„Miklós bátyám, én ebbe nem nagyon látom, hogy hun van az értelēm.”

A gyerek még el se szívta a mezítlábast, már kívánta a következőt, de amikor visszament a tuskóhoz, amin a cuccokat hagyta, kellemetlen meglepetés érte.

„Apicsába. Huva a faszba lētt a sodró mán mégin.”

A turistafíú és a turistalány már ott tartott, hogy azt a sok mindent, ami a posztmodern etnográfia vizsgálódásának tárgya lehetne, hányféle módon és hogyan lehetne prioritások mentén elrendezni, amikor a gyerek berontott, egyenesen a polchoz ment, és a hirtelen támadt nagy csendben fél kézzel elkezdett rámolni rajta, miközben a másik kezében tartott libatojásból is húzott egyet-egyet.

„Bocsi!”, szólt a lány elképedve. „Te azt a tojást komolyan iszod?”

„Nem. Komolytalanul iszom.”

„Nem félsz a szalmonellától?”

„Attúl nem. Én amióta mégvagyok, nekēm még bajom nem vót.”

„De hókezelve nem jobb, mint nyersen? Pfúj.”

A gyerek erre odahagyta a polcot, és teljesen felējük fordult, a fíú már épp kezdte lapogatni a lány karját, hogy hagyjad –

„Most ezt az égyet?”, kezdte a gyerek. „Idő a. Így is jó e. Kiskorom óta így nyomom én ezt. Éccēr lucērnagyújtás közbe, amikor mán olyan szomjas vótam, hogy majd mégvesztem, oszt a föld víge még igēn messze vót, leltem égy físzket a földön, tojások vótak benne, oszt én azokat szípēn kiuttam. Azóta iszom a tojást. Morog írte az öreg is, elmondom. Mondjuk mindēféle tanált físzekbűl én sē innám mán ki a tojást, mert hát ki tudja, nem-ē mán kismadarat...”

„Na jó, nézd, Alex”, szólalt meg a fíú, „gondolom, szólt az öreg, hogy viselkedj már egy kicsit... hogysismondjam... barátságosabban velünk, de mi méltányoljuk, hogy ez nem a te stílusod, én szívesen, hogysismondjam, felmentelek ez alól a... szóval ha csak ilyen és ehhez hasonló gusztusos... (élménybeszámolókra)...”

„Hagyjad...”, súgta a lány. „Ő olyan, amilyen. Ez az ő világa.”

„...tartalmaz”, fejezte be a mondatot a gyerek, mert a pusztai ember, ugye, nem siet sehová. „Nyugalom. A hölgy kérdezzt, én válaszoltam. Amúgy csak a sodróért jöttem

be, mert az öreg rafkós Dzson Véjn, ugye!”, ordított ki, hogy az öreg is hallja, „folyton eldugja itt bent, pedig most vittem ki, nincs öt perce.”

„Elhagyta a tájszólást”, súgta a lány.

„Hát persze hogy el”, kapta oda a fejét a gyerek. „Miért, mit gondoltál, mi vagyok én, valami paraszt?”

„Mennünk kellene”, mondta erre a fiú. „Menjünk, jó?”

„Nyugodtan, csak maradjanak! Na, mánmég magázódom. Mégkeresem a sodrót, oszt mán itt sē vagyok. Nyugodtan besziljk csak még azt a fontos dógot, amiről itt szó vót, itt hūvös is van, vagy sietnek? Nekēm mindēgy.”

„Nem sietünk, csak nem akarunk itt maradni.”

„Mír, itt akár még is várhatnak, míg a nap ēgy kicsit lējjobb mēgy. Látja, mink sē dógozunk, az isten ott bassza még a munkát ilyenkor.”

A lány elvihogta magát. A gyerek közelebb ment, az öklével ránehezedett az asztallapra, úgy mondta:

„Na jó, akkor másképp mondom: Most akár azt is hihetném, hogy épp minket beszéltetek ki, semmi, csak hirtelen olyan nagy csend lett, amikor bejöttem, rossz az, aki rosszra gondol, mégis, én most már kíváncsi vagyok, miről folyt itt nagyba’ szó. Ha nem titok.”

A fiú is felállt.

„Nem titok, csak hidd el, hogy téged nem érdekelne. Gyere, kicsim, menjünk.”

A lány kelletlenül, de felállt, nem akart még menni, amikor ilyen érdekes fejlemények vannak kilátásban. A gyerek sarkon fordult, kiment, de egy pillanat múlva már jött is vissza, az egyik kezében kisszék, a másikban ott volt a két vízzel töltött pillepalack. A palackokat egy erélyes mozdulattal letette az asztalra, aztán leült, szemben a másik kettővel.

„Minyerannaja vada, 28 méterről frissen húzva. Jéghideg. Szóval, barátom, az imént komolyan azt akartad a tudomásomra hozni, hogy szerinted én nem vagyok hozzád méltó kompetens beszélgetőpartner?”

A fiú leült, az asztalra könyökölt, és a tenyerébe fogta a homlokát. A lány is, most már riadt szemmel, állva várta, mi sül ki ebből.

„Na jó”, folytatta a gyerek, és a legnagyobb nyugalommal nekiállt cigarettát sodorni. „Bevallom, véletlenül sikerült elcsípnem a beszélgetés végét. Hadd mondjak én valami posztmodernet. Hátha segít. Hátha érdekes adalékul szolgál. Hajtja a paraszt a gáton a lovat, viszi a bebálázott komócsint. Papíron valami népviseletnek kéne lenni rajta, vagy cifraszűrnek, vagy mit tudom én. Meg népdalt kéne hogy füttyörésszen, miközben a lova baktatva húzza a szekeret. Na de hogy egy sima vászongatya lobogjon a lába szárán, ami made in china? Százötven forintért szerezte az öreg. Nagy seftman! Komolyan, ez a szenvedélye, az asszony is ezért hagyta ott. Ezt a szakadt dragonballos pólót meg úgy találtam itt, nem tudom, ki hordta. Szegény Shongokunak mán egy kicsit szaros a pofája, hopp, egy kis törek is ideragadt”, sepergette meg a pólót, „de kicsire nem adunk. Na meg a nóta. Ebben nem változott semmi, a paraszt most is el-elnotáztat a bakon, fene tudja, ebben a nagy pusztaságban valahogy el kell ütni az időt, míg a szekér eldöcög egyik tanyától a másikig. A Faith No More-ban például az a jó, hogy ha akarom, dallamos, ha akarom, laza, de ha az üvöltős rész jön, az embernek akkor se kell visszafogni magát, hol, itt, kint a nagy pusztán”, a gyerek cigit tett a szájába, meggyújtotta, „ahol az idő is áll? Főleg, ha ember sincs a horizonton belül, csak te? Meg legalább a ló

is felébred, ha elüvöltöm magam, hogy *szööprájd!! joo ded!!*, mindjárt megugrik egy kicsit, mert a lusta dög amúgy képes menet közben is elaludni. Nem tudom, más hogy van vele, én ezeket az alter kemény rockokat kedvelem. Smashing Pumpkins, Jane's Addiction, nu-metal... Meg ahogy már mondtam, Faith No More... Én azt gondolom, hogy ez a paradigmaváltott néprajz szólhatna ilyesmikről, ja."

„Én”, szólalt meg a lány bátortalanul, „végig azon a véleményen voltam, hogy amit számba vettünk mint a kutatás lehetséges tárgyait, azt más szaktudományok már mind lefedték, a kulturális antropológia meg a sima antropológia...”

„Jó, jó, de biztos, hogy az antropológia ugyanolyan szemmel vizsgálódik, mint az etnográfia? Nem értek hozzá, csak józan paraszti ésszel teszem fel a kérdést. János meg csak hallgat. Azt hittem, örülni fog, ha én is az ő álláspontja mellett teszem le a voksot. Kár, mert a néprajz így egy atavisztikus diszciplína marad.” Nagy csend támadt.

„Na mindegy. Látom, nem akartok velem erről beszélgetni. Na jóvan”, állt fel a gyerek. „Öreg Dzson Véjn, ha még éccer nekem eldugod a sodrót...”

„Háát”, a lány összepréselte az ajkát, aztán egy sóhajjal kipukkasztotta. „Köszönjük a vizet. És...”, ment közelebb a gyerekhez, „elnézést, ha...”

A gyerek halkán, ezt már csak neki mormogta: „Semmi baj. Figyelj. A legtöbben errefelé tényleg nem tudják, mi az, hogy atavizmus. Viszont a legtöbbjüknek még nálam is jobb füle van. Ezt is a tágas pusztá teszi, valószínűleg. Szóval, ha még egyszer elbal-lagna mellettetek egy székér... érted...”

Lehetetlenné vált mindenfajta illendő elköszönés. Nem is próbálkoztak vele, csak kifordultak az ajtón, és megindultak a gát felé, a lány vitte a vízzel teli piksziseket.

Előjött a ház sarka mögül az öreg, vinnyogva, röhögve, tántorogva. „Jaaaj, gyerekkem... ihhhhihihihi... az anyám jóistenit, hát e nagyon jó vót, te.”

Darai Krisztiánnak átfutott az agyán, hogy az öreg Dzson Véjnt, amióta az eszét tudja, ismeri, de nemhogy így vinnyogni, egyáltalán, még nevetni se látta soha. Legfeljebb göcög egyet-kettőt: eddigi ismeretei szerint ez nála a hahotázás legmagasabb foka.

Meggyújtotta a következő cigit.

„Mi vót ebbe olyan nagyon jó. Nem vót ebbe sémmit nagyon jó. Inkább nagy szar. De a sodrót mégin bevinni, a' jó trükk vót.”

„Fijam, ihhhhihihi... nekem tē ne mondjad. Jaj...”, az öreg leült. „Én pont így, pont erre gondoltam! Jól megszívattad őket. Én ezt pont így gondoltam.”

A gyerek kiállt az ajtóba, és nézte, ahogy azok ketten felmásznak a gátra.

„Csíp az aszott, mi?”, kommentált félig magában az öreg. „Hogyne csípne. Egyem azt a hófehér lábotokat...”

„Jövőre mán ott lészék én is.”

„Hun mán, te.”

„Hun. Az egyetemén.”

„Dehogy lészél.”

„Mán hogyne lēnnék.”

„Osz' mikor tanúsz. Sok itt a dolog. Vagy itt hagyol? He?”

„Majd a télén. Ne foglalkozzon maga avval. Ha majd ott lészék”, nézett újra a két „méhész” után, már a gát tetején ballagtak, zsákjukkal a hátukon, de gyanúsán messze egymástól, mi van, tán csak nem közben egymással is összevesztek?, „én rátok ismerék majd. Akármikor meglátlak benneteket, én tudni fogom, hogy tik vótatok azok. Félismerlek titéket. Remélém viszont...”, mélyen leszívta a cigarettafüstöt, és sokáig tartotta, mielőtt kifújta: „...de úgy is lész, ezt mán most megmondom: hogy viszont tik éngem nem.”